



No és la llengua, són els diners! El valencià i les televisions digitals

AUTOR

Juli Esteve

Entre els anys 1995-96 i el 2004, les majories del PP al País Valencià i a Espanya, relatives primer i després absolutes, configuraren ací un mapa televisiu caracteritzat per la poca presència del valencià i per un control absolut dels mitjans públics, els únics que habitualment oferien continguts valencians als ciutadans valencians.

Repassem si no quins eren els canals que el 2004 tenien els valencians al seu abast:

1. Pel que fa al sector públic, un Canal 9 intensament manipulat i una Televisió Espanyola dominada pel discurs únic “aznarista”, sostingut per Alfredo Sáenz de Buruaga primer i per l'inefable Alfredo Urdaci després;
2. En el sector privat, Tele5, Antena 3 i Canal Plus, tres canals sense desconexió, amb poquíssimes notícies valencianes als informatius i indiscutiblement influïts en els dos primers casos per l'argumentari conservador imperant en l'època;
3. Estava TV3, la Televisió de Catalunya, que era exactament això mateix, la Televisió de Catalunya, perquè la presència d'alguns tertulià valencià, uns segons d'informació meteorològica i quatre cròniques setmanals de qui els parla als telenotícies no podien constituir una alternativa de continguts

audiovisuals decents. Ho prova el fet que, tret del futbol i de Buenafuente, que generaven audiències al voltant del 5 per cent, la resta de la programació a penes arribava a l'1 per cent.

4. I, finalment, teníem una trentena de televisions locals, la majoria molt precàries, i unes poques relativament ben arrelades i amb una programació de certa consistència, com ara Gandia Televisió, de caràcter públic i en valencià.

Eixe és el panorama el 12 de març del 2004, quan la ciutadania al complet està espantada pels atemptats de Madrid de la vespra i falten dos dies per a les eleccions del 14M. I dic 12 de març perquè just eixe dia, amagat entre els acords del consell de Ministres, quan tothom estava pendent d'aquelles aberrants compareixences dels ministres Acebes i Zaplana, el govern aprovà el decret que creava la televisió digital terrestre i que regularia eixa selva en què s'havia convertit l'espai radioelèctric. Selva perquè l'éter, que per ser bé públic depèn de les concessions que faça l'administració, estava ocupat fins al col·lapse per empreses i particulars que emetien un senyal (i poc importava el contingut) per qualsevol freqüència que estiguera lliure en una comarca, sempre que no interferira cap emissió en la comarca veïna. Això explica l'abundància de canals dedicats encara hui al tarot i a la prostitució i també que algun espavilat ocupara canals amb la idea de negociar després amb qualsevol nouvingut que volguera fer televisió, com va ser el cas d'InfoTV o de Locàlia, que a València pagaven un lloguer al propietari dels canals per on emetien.

L'arribada de la TDT, en teoria, podia representar per tant una bona oportunitat per a trencar el monopoli, guanyar en pluralitat i consolidar mitjans de proximitat i en valencià. Però eixos finals feliços només ocorren en les pel·lícules i on funcionen règims polítics plenament democràtics.

No era el cas valencià, lògicament, perquè ací estàvem i estem sotmesos a l'implacable holocaust ètic que suposà el zaplanisme i la seua herència per a tots

aquells ciutadans i col·lectius demòcrates i decents, conscients, que se saben valencians, que respecten la llengua del país i honoren la seua cultura, conserven el patrimoni, defensen el medi ambient, practiquen la igualtat entre homes i dones, alcen la bandera del pacifisme, preserven els drets dels treballadors, lluiten contra les discriminacions i compleixen la llei. En efecte, les persones i els col·lectius identificats poc o molt amb estes idees estaven i continuen estant expulsats dels espais públics controlats pel Partit Popular.

De fet, el desembre del 2005, l'adjudicació de llicències de TDT va servir per a provar el teorema que acabe de formular. Per a què ningú no diguera que no havia sigut plural el repartiment, atorgaren els dos canals autonòmics no a una sola opció, que això hauria sigut singular, sinó a dos, perquè dos ja és plural: al grup Vocento, propietari de Las Provincias, i a la cadena de televisió Popular, lligada a l'Església Catòlica. I de les 42 TDT locals en concessió, 38 anaren a parar als canals vinculats a Fabra en Castelló, als zaplanistes en Alacant... pero sobretot a cadenes d'àmbit estatal, també pròximes al PP: Intereconomia, El Mundo, Libertad Digital de Federico Jiménez Losantos... i Tele7. Cas curiós este. Primer, per ser una cadena del grup Mediamed, propietat de José Luis Ulibarri, implicat en el cas Gürtel; però sobretot perquè Tele7 es constitueix al País Valencià sumant 13 concessions locals, de 13 demarcacions diferents, adjudicades per la Generalitat a empreses que, poc abans del concurs, són adquirides del tot o en part per Ulibarri. Quin ull té l'home! Compra 13 televisions locals i totes reben la concessió! Ni el fiscal ni ningú va denunciar uns fets que a simple vista semblen constitutius de delictes, per ús d'informació privilegiada i prevaricació.

Hui, la majoria d'eixos canals perden diners i a penes tenen públic, perquè es barallen per un mateix sector ideològic de la població. I posarem un exemple per a demostrar-ho: fins a cinc cadenes coincideixen cada any en la transmissió en directe de l'ofrena a la mare de Déu dels Desemparats;

a més, en contra del que diu la llei, emeten en cadena descaradament, a penes tenen producció pròpia, no compleixen els mínims d'emissió en valencià i, el que és més greu, pocs els ho retrauen, però ningú els denuncia, ningú els inspecciona, ningú els sanciona, ningú els retira la llicència.

I convindran que una de les claus, no l'única, que explica la perpetuació del PP en el poder i el seu predomini social és este monopoli audiovisual del qual es lliuren a penes la insuficient desconexió de Televisió Espanyola i quatre concessions locals a mitjans no vinculats al PP: Levante e Informació, a València i a Alacant; Localia, a Ontinyent-Xàtiva i Comunicació dels Ports a Morella.

I ací he de parlar d'InfoTelevisió, la iniciativa cívica que féu funcionar durant tres anys un canal de televisió democràtic, professional i en valencià. InfoTV nasqué precisament per trencar monopolis i guarir insuficiències. Ja que Canal 9 hi havia renunciat, ja que Televisió Espanyola, sobretot després del canvi de model, no passa d'un informatiu a migdia, ja que TV3 no feia la desconexió que raons de mercat i culturals aconsellaven però les polítiques prohibien, vam voler fer un canal públic però d'iniciativa privada. Per vocació de servei però també perquè eixe era el nínxol de mercat que ens havien deixat, i no era menut, precisament.

La història ja l'he contada. Tot i ser el nostre un projecte que garantia el 100 per cent de producció pròpia i el 100 per cent de l'emissió en valencià, la Generalitat ens va excloure i impugnàrem les adjudicacions. L'abril del 2008 el TSJ va desestimar el nostre recurs per una raó formal i decidírem suspendre l'emissió al cap de dos mesos, just en el tercer aniversari. En eixe moment, a pesar de les pèrdues i el deute acumulats, les finances ja estaven equilibrades i teníem 70.000 espectadors diaris. I haguérem de tancar, amb tant com havia costat això.

Què demostrarem? Que és possible fer televisió amb uns continguts diferents; que una televisió pública pot sobreviure sense recórrer al telefem; que, tot i l'aparença, hi ha una immensa minoria que té una mica de trellat i pensa i té inquietuds i esperit

crític i necessita un mitjà de comunicació que els reunisca, que els vertebre, que els intercomunique, que els cohesione... encara que tinguen pensaments políticament diferents. Però hi ha uns mínims que sempre tenen en comú eixes persones conscients del món en què viuen: l'afany democràtic, el respecte per la llei i la devoció dels drets i els deures. I a eixa gent ens dirigim. Per raons cíviques i també per raons de mercat.

I no tant per raons de llengua. A nosaltres, que tot ho fem en valencià, ens veia molta gent que parla castellà. Perquè eixes persones no tenien un problema lingüístic, sinó de drets civils: fugien escapats de Canal 9, cansats de tanta manipulació!

Perquè, parlant de televisió i encara que queda molt a fer, no és la llengua el problema més greu dels valencians, sinó la perversió de la democràcia a casa nostra, que fa callar cada dia homes i dones plens de raó i que enganya cada dia homes i dones condemnats a la desinformació. Al cap i a la fi, els informatius de Canal 9 són en valencià... En un altre temps, fer vida pública en valencià tenia un plus d'autenticitat i de regeneració. Ara, però, Canal 9 ens demostra cada dia als informatius que parlar valencià no garanteix el respecte a drets tan bàsics per a una societat democràtica com són la llibertat d'expressió i el dret a la informació. En eixe sentit, sí que podem parlar de normalització lingüística. El valencià ja val també per a contar mentides en la televisió. Com qualsevol altra llengua. Per això, com m'imagine que els passa a molts de vostés, ara quan deixem de vore ja del tot els informatius de TV3, segurament ens estimarem més les notícies fetes per TVE en amb honradesa, professionalitat i en castellà que no les notícies de Canal 9, exagerades, trivials, deshonorades i manipulades, per molt que siguen en valencià.

Què fer, doncs? Internet és una possibilitat interessant. Els mitjans digitals abunden. També en valencià. Perquè no falten iniciatives ni gent amb espenta. El problema és l'econòmic. És cert que penjar continguts en Internet, fins i tot audiovisuals, és més barat que emetre'ls per les ones. Però la despesa necessària per a elaborar continguts professionals és la mateixa que en qualsevol altre mitjà. Una bona crònica

escrita, una entrevista interessant gravada en l'mp3, un reportatge audiovisual d'interés social i polític... costen de fer els mateixos diners a un mitjà en Internet que a un diari, una ràdio o una televisió convencional. El problema és que en Internet la fragmentació característica del mitjà fa molt difícil aconseguir grans audiències... I sense les grans audiències dels diaris, les ràdios o les televisions, els ingressos per publicitat són insuficients per a mantindre en marxa un producte de qualitat.

En el nostre cas, passàrem de 70.000 espectadors diaris a un màxim de 2.000 o 3.000 entrades al dia quan decidírem emetre només per Internet. I tornàrem als dèficits. Per això tenim ara el projecte en suspens. Perquè necessitem finançament. I això no s'aconsegueix sense complicitats institucionals. A Catalunya, mitjans digitals com Vilaweb les tenen, mane qui mane, perquè compleixen un paper essencial. Si damunt tens qualitat i públic que et segueix, amb el suport públic, l'èxit és possible i Partal l'ha aconseguit. A València, les coses estan més complicades. Tant que hem parlat abans d'un holocaust ètic que ha exterminat moltes veus... moltes iniciatives... molts anhels d'un país millor... Però en este Auschwitz valencià encara hi ha molts supervivents. Molts. Per això és important que eixa part minoritària de la societat sàpia trobar, sapiem trobar alternatives comunicacionals i ...diners per a posar-les en marxa.

Moltes gràcies.